

Sygn. akt III AUa 421/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak (spr.) SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2019 r. w Lublinie

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do rekompensaty

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 6 marca 2018 r. sygn. akt IV U 838/17

oddala apelację.

Jacek Chaciński Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Krzysztof Szewczak

III AUa 421/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 lipca 2017 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił wnioskodawcy J. S. przyznania prawa do rekompensaty, ponieważ nie przedłożył on świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu od tej decyzji J. S. wnosił o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca wyjaśniał, że pracował w takich warunkach w czasie zatrudnienia w Spółdzielni (...)w K. na stanowisku kierowcy ciągnika oraz w Zakładzie (...) w W. na stanowisku pomocnika wiertacza i maszynisty spalinowych silników wysokoprężnych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, podnosząc przy tym, że wnioskodawcy nie przysługuje prawo do rekompensaty, ponieważ nie udowodnił 15-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 6 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Zamościu zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił J. S. prawo do rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca J. S., urodzony w dniu (...), jest uprawniony do emerytury od dnia (...)tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Prawo do tego świadczenia organ rentowy przyznał mu decyzją z dnia 8 listopada 2016 r.

J. S. we wniosku z dnia 6 czerwca 2017 r. domagał się przyznania rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 lipca 2017 r. organ rentowy odmówił prawa do rekompensaty.

Okolicznością sporną w sprawie niniejszej było jedynie to, czy wnioskodawca posiada wymagany co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy podniósł, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że J. S. został zatrudniony na stanowisku traktorzysty od dnia 29 marca 1973 r. w (...)w W. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W § 3 tej umowy określono wysokość wynagrodzenia pracownika w taki sposób, że za godzinę efektywnej pracy sprzętem traktorowo-maszynowym w pracach polowych wynagrodzenie wynosiło 10 złotych, a za prace transportowe – 8 zł oraz, że stawka za prace polowe będzie podwyższona o 15% w przypadku wykonywania rozsiewu wapna, nawozów sztucznych, wylewie nawozów płynnych oraz opylaniu i opryskiwaniu roślin. W (...)w W. wnioskodawca pracował do chwili jego likwidacji, tj. do dnia 30 czerwca 1976 r. Od dnia 1 lipca 1976 r. J. S. został zatrudniony w Spółdzielni (...)w K.. W (...)w W. i w Spółdzielni (...)w K. wnioskodawca wykonywał takie same prace kierowcy ciągnika, tj. w okresie od wiosny do późnej jesieni – prace polowe (orki, siewy, prace żniwne, wysiewanie nawozów, opryski), a w pozostałym okresie – prace transportowe na rzecz innych podmiotów gospodarczych (przewóz zboża, cegły, wapna nawozowego itp.). W Spółdzielni (...)w K. J. S. pracował do dnia 31 maja 1982 r.

W okresie od dnia 25 marca 1985 r. do dnia 31 października 1993 r. J. S. był zatrudniony w Zakładzie (...) w W.. Wnioskodawca pracował w sześciuosobowym zespole, w skład którego wchodził wiertacz, pomocnik wiertacza, dwóch stołowych oraz dolny i górny motorowy. Ubezpieczony początkowo pracował na stanowisku pomocnika wiertacza, a później od dnia 1 grudnia 1987 r. jako motorowy silników spalinowych. Jako pomocnik wiertacza wnioskodawca zajmował się łączeniem rur do wiercenia oraz rozkręcaniem przewodu wiertniczego wychodzącego z otworu. Do zadań wnioskodawcy jako motorowego silników spalinowych należało utrzymanie wody w silnikach, wymiana oleju, filtrów olejowych oraz czyszczenie i wymiana filtrów powietrza. Wszystkie te prace wykonywał w trakcie wiercenia, które było czynnością ciągłą.

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zeznań wnioskodawcy J. S. oraz świadka E. B., który pracował razem z ubezpieczonym w (...)w (...)i w Spółdzielni (...)w K. i potwierdził charakter oraz okres pracy wykonywanej przez J. S. w czasie zatrudnienia u tych pracodawców. Sąd I instancji dokonał również ustaleń na podstawie dokumentów zawartych w aktach osobowych ubezpieczonego oraz w aktach emerytalno-rentowych. Autentyczność tych dokumentów nie była przez strony kwestionowana. Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy i świadka, jako logiczne, rzeczowe i mające potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

Wyniki przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego pozwoliły na ustalenie, że J. S., będąc zatrudnionym w (...)w W. i w Spółdzielni (...)w K., w okresie od dnia 29 marca 1973 r. do dnia 31 maja 1982 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy ciągnika w łącznym wymiarze 9 lat, 2 miesięcy i 2 dni oraz będąc zatrudnionym w Zakładzie (...) w W. w okresie od dnia 1 grudnia 1987 r. do dnia 31 października 1993 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w szczególnych

warunkach na stanowisku maszynisty i mechanika silników spalinowych w wymiarze 5 lat i 11 miesięcy. Zatem łączny czas wykonywania przez J. S. pracy w szczególnych warunkach wyniósł 15 lat ,1 miesiąc i 2 dni.

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść przepisów art. 2 pkt 5, art. 21 i art. 23 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 664 ze zm.) oraz art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 664 ze zm.), a także §§ 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy podkreślił, że w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dowodowe, co oznacza, że wnioskodawca fakt jego zatrudnienia w szczególnych warunkach mógł wykazywać wszelkimi środkami dowodowymi, a więc zarówno dowodami z dokumentów, o których mowa w § 2 ust. 2 ostatnio powołanego rozporządzenia, jak i innymi dokumentami, a także zeznaniami świadków i jego zeznaniami, jako strony postępowania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r., II UZP 5/85 – LEX nr 14635).

Wnioskodawca do dnia 31 grudnia 2008 r. wykazał ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach, uprawiającymi do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym są prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, wymienione pod pozycją 3 działu VIII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.. Prace te zostały szczegółowo określone poprzez wskazanie konkretnych stanowisk pracy w załączniku nr 1 do uchwały nr 24 Zarządu Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych z dnia 14 czerwca 1983 r. (Informator KZRKiOR Nr 6 poz. 18), który w dziale VIII pod poz. 3 (praca kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych), w pkt. 1, wskazuje stanowisko kierowcy ciągnika.

Pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach, uprawiającymi do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym są, zgodnie z wykazem A (dział I, poz. 4) stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia, prace wiertnicze, geofizyczne, hydrogeologiczne i geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody. Prace te zostały szczegółowo określone poprzez wskazanie konkretnych stanowisk pracy w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, w którym w dziale I pod pozycją 3 (wydobywanie ropy naftowej i gazu) w pkt. 8 wymieniono stanowisko maszynista i mechanik silników spalinowych.

Sąd Okręgowy odnosząc się do zarzutu organu rentowego, iż praca wnioskodawcy na stanowisku kierowcy ciągnika nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, ponieważ do takiej pracy można zaliczyć tylko pracę kierowcy ciągnika w czasie wykonywania prac transportowych, stwierdził, że w pełni podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przedstawione w wyroku z dnia 31 sierpnia 2016 r., III AUa 608/16 (LEX nr 2149647), że charakter pracy kierowcy ciągnika wykonującego wyłącznie transport oraz kierowcy ciągnika wykonującego w pewnych okresach wyłącznie transport, w innych zaś przemiennie transport i prace polowe, nie różni się – polega bowiem na kierowaniu określonym pojazdem mechanicznym. Praca na polach w nieresorowanych traktorach, bez kabin odbywała się z większym narażeniem na uciążliwe, wielogodzinne podleganie drganiom na nierównej nawierzchni aniżeli na drogach, a ponadto odbywała się też z narażeniem na działanie środków chemicznych podczas wykonywania oprysków oraz na działanie zmiennych warunków atmosferycznych. Stanowisko o większej szkodliwości pracy w czasie wykonywania prac polowych znajduje odzwierciedlenie w przytoczonych fragmentach „Umowy o pracę traktorzysty”, zawartej z J. S., z której wynika, że za prace polowe kierowca ciągnika otrzymywał wyższe wynagrodzenie aniżeli za prace transportowe.

Sąd I instancji dalej podniósł, że rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r. Rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki (emerytury w powszechnym wieku emerytalnym dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r.). Warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy zatem rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego, nie nabyli prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia.

Wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury wcześniejszej, gdyż o taką emeryturę się nie ubiegał. Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że wnioskodawca do dnia 31 grudnia 2008 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował ponad 15 lat w szczególnych warunkach.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił J. S. prawo do przedmiotowej rekompensaty.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, organ rentowy zarzucił mu:

a/ naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającą na uznaniu, że J. S. wykonywał w pełnym wymiarze pracę w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy ciągnika (traktorzysty) w(...)w W.w okresie od dnia 20 marca 1973 r. do dnia 30 czerwca 1976 r., a następnie w Spółdzielni (...)w K. w okresie od dnia 1 lipca 1976 r. do dnia 31 maja 1982 r., w sytuacji, gdy obok prac transportowych wykonywał także prace polowe nie mające charakteru stałości;

b/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 21 w związku z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 664) oraz § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) poprzez ich błędną wykładnię i zastosowanie, a w konsekwencji przyznanie ubezpieczonemu prawa do rekompensaty w sytuacji, gdy nie spełnił on warunku posiadania 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz poprzez przyjęcie, że taką pracę wnioskodawca wykonywał na stanowisku kierowcy ciągnika i operatora kombajnu.

W konsekwencji tych zarzutów organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Apelant wniósł nadto o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów postępowania apelacyjnego obejmujących koszty zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z

dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

W świetle zarzutów apelacji spór został zasadniczo zawężony do oceny, czy okresy zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 20 marca 1973 r. do dnia 30 czerwca 1976 r. w(...)w W., a następnie od dnia 1 lipca 1976 r. do dnia 31 maja 1982 r. w Spółdzielni (...)w K. na stanowisku kierowcy ciągnika (traktorzysty) podlegają zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach, jako okresy wykonywania prac wymienionych w dziale VIII, poz. 3 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Uwzględnienie w/w okresów przesądziłoby o nabyciu przez wnioskodawcę prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 2 pkt 5 oraz art. 21 i nast. ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1924).

Przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów postępowania, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. nie jest trafny. Organ rentowy formułując powyższy zarzut w istocie usiłował podważyć dokonaną przez Sąd I instancji kwalifikację prawną pracy kierowcy ciągnika wykonywanej przez wnioskodawcę jako pracy w szczególnych warunkach. Wskazać należy zatem, że błąd sądu polegający na pominięciu przy dokonywaniu oceny prawnej pewnych ustalonych faktów, jak i oparcie tej oceny na stanie faktycznym niedostatecznie ustalonym dla przypisania go określonej normie prawnej, jest błędem w zakresie subsumpcji prawa. Na tej podstawie nie można formułować zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., dotyczącego zasad oceny dowodów. Okoliczność, jakie prace wnioskodawca wykonywał będąc zatrudnionym najpierw w (...)w W., a następnie w Spółdzielni (...)w K., na stanowisku kierowcy ciągnika (traktorzysty) była bezsporna, zatem chybiony jest zarzut naruszenia przez Sąd I instancji prawa procesowego.

Bezzasadny jest również zarzut naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 21 w związku z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1924) oraz § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Jak wynika z apelacji, zdaniem organu rentowego, pracy wnioskodawcy wykonywanej w spornych okresach w charakterze kierowcy ciągnika nie można zaliczyć do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, ponieważ wykonywał ją w resorcie rolnictwa, a więc nie w dziedzinie transportu i łączności, i o ile można zaliczyć prace transportowe kierowcy ciągnika do prac w transporcie objętym działem VIII poz. 3 wykazu A stanowiącego załącznik ostatecznie powołanego rozporządzenia, mimo że pracował on w(...)oraz w spółdzielni (...), a nie w przedsiębiorstwie transportowym, to nie ma podstaw do potraktowania prac polowych, jako prac w transporcie, a tym samym zaliczenia ich do prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Sąd Apelacyjny nie uznaje za trafne tego stanowiska, w pełni zgadzając się ze stanowiskiem zaprezentowanym przez Sąd Okręgowy w tym zakresie. Faktem jest, że spółdzielnie (...)nie należą sensu stricto do sektora transportowego gospodarki, ale pod pozycją 3 działu VIII w/w wykazu A, poza pracą kierowców ciągników, wymienione zostały również prace kierowców [operatorów] kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Kombajny czy pojazdy gąsienicowe nie służą do transportu po drogach publicznych towarów, przedmiotów, produktów, natomiast zawarta w przepisach regulujących zasady ruchu drogowego definicja ciągnika jako pojazdu silnikowego skonstruowanego do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych, lub ogrodniczych, mogącego być również przystosowanym do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych, wskazuje na jego podstawowe przeznaczenie wyłącznie do wykonywania prac rolniczych, a jedynie wyjątkowo do pracy w transporcie (po odpowiednim przystosowaniu). Obecna definicja określa ciągnik rolniczy jako pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości nie mniejszej niż 6 km/h, skonstruowany do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych lub ogrodniczych; ciągnik taki może być również przystosowany do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych. Nie ulega wątpliwości, że kombajny i ciągniki rolnicze są maszynami rolniczymi służącymi do prac polowych. Normodawca wymieniając te pojazdy i pracę ich kierowców w dziale VIII wykazu A (W transporcie i łączności), nie miał zamiaru zaliczenia jako pracy w szczególnych warunkach jedynie pracy transportowej oraz wyłączenia z takiej kwalifikacji pracy kierowców tych pojazdów w pozostałym zakresie, np. przy wykonywaniu prac polowych. Podobnie pojazdy gąsienicowe nie są urządzeniami służącymi do poruszania się po drogach publicznych, a jako pojazdy poruszające się z nieznaczną szybkością, nie służą do prac transportowych, lecz stosowane są powszechnie w wojsku i jako maszyny do robót ziemnych. Tym

samym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, należy przyjąć, że ustawodawca regulując ten rodzaj pracy w dziale VIII, pod pozycją 3, wykazu A stanowiącego załącznik rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wziął pod uwagę to, że pracami w szczególnych warunkach są również prace kierowców ciągników rolniczych, kombajnów i kierowców pojazdów gąsienicowych, które są typowymi, klasycznymi pracami w rolnictwie. Zestawienie tych trzech rodzajów prac (kierowca ciągnika, kombajnu i pojazdu gąsienicowego) łącznie pod pozycją 3 działu VIII (W transporcie i łączności) wykazu A spowodowane było uznaniem tych prac za prace w szczególnych warunkach właśnie ze względu na samo kierowanie tymi pojazdami, a nie ze względu na wykonywanie takiej pracy wyłącznie w transporcie – w ruchu publicznym. Normodawca wziął pod uwagę to, że praca kierowcy ciągnika w polu (a więc w rolnictwie), który może i w istocie wykonuje te same lub zbliżone przedmiotowo czynności co kierowca kombajnu czy kierowca pojazdu gąsienicowego, jest również pracą w szczególnych warunkach. Przeciwna wykładnia wskazanych przepisów zaprzeczałaby bowiem istocie pracy w szczególnych warunkach związanej z wpływem szkodliwych czynników na organizm pracownika. Charakter pracy kierowcy ciągnika rolniczego przystosowanego do transportu i wykonującego wyłącznie transport oraz kierowcy ciągnika wykonującego prace polowe za pomocą ciągnika i współpracujących z nim maszyn i urządzeń rolniczych jest tożsamy. Dlatego też nie ma znaczenia, że prace kierowców ciągników zostały wymienione w dziale VIII (W transporcie i łączności) wykazu A stanowiącego załącznik rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Apelacja zdaje się odwoływać do skądinąd słusznego poglądu, że wyodrębnienie prac w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. ma charakter stanowiskowo-branżowy. Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10 – LEX nr 901652; z dnia 3 czerwca 2008 r., I UK 381/07 – LEX nr 494112; z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 20/09 – LEX nr 515698; z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10 – LEX nr 619638; z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10 – LEX nr 901652). Jednocześnie w judykaturze uznaje się zgodnie, że zasada ta nie ma charakteru absolutnego i w określonych okolicznościach sprawy uzasadnione jest odstępianie od tej reguły. Zdarza się bowiem, że zakład pracy podległy określonemu ministrowi wykonuje także zadania całkowicie odpowiadające innemu działowi gospodarki, leżącemu w sferze zainteresowania innego ministra (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2014 r., I UK 337/13 – LEX nr 1458817; z dnia 2 czerwca 2008 r., I UK 381/07 – LEX nr 494112; z dnia 25 marca 2014 r., I UK 337/13 – LEX nr 1458817).

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270) wyraźnie stanowi, że dla celów ustalenia uprawnień za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Skoro tak, to zasadnym jest twierdzenie, że przyporządkowanie branżowe ma znaczenie wówczas, gdy uciążliwość i szkodliwość danej pracy wynika z wykonywania jej właśnie w ramach danej branży. Natomiast w sytuacji, gdy stopień szkodliwości lub uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od gałęzi gospodarki, w której praca ta jest wykonywana, to – jak wskazał Sąd Najwyższy w przywołanych orzeczeniach – brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w szczególnych warunkach jedynie dlatego, że w wykazie A została ona przyporządkowana do innego działu przemysłu. Jeżeli pracownik w ramach swych obowiązków był narażony na działanie takich samych czynników, na jakie byli narażeni pracownicy działu przemysłu ujętego w załączniku, i przez co ich praca była uznana za pracę w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie sytuacji tych pracowników jedynie z tego powodu naruszałoby zasadę równości w traktowaniu podmiotów (osób) znajdujących się w tej samej sytuacji. Tak więc pracą w szczególnych warunkach jest praca wykonywana przy takim samym oddziaływaniu szkodliwych czynników niezależnie od branży w jakiej jest świadczona, chyba że właśnie ze specyfiki tej branży wynika szkodliwość i uciążliwość warunków pracy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 marca 2015 r., II UK 191/14 – LEX nr 1657602 oraz z dnia 23 listopada 2016 r., II UK 393/15 – LEX nr 2183485).

Wnioskodawca J. S., pracując najpierw w (...)w W., a następnie w Spółdzielni (...)w K., na stanowisku kierowcy ciągnika, był narażony wykonując różne prace polowe (np. orka, bronowanie, talerzowanie, koszenie, kopanie ziemniaków, rozsiewanie nawozów, wykonywanie oprysków środkami ochrony roślin, itp.) na podobną, a nawet większą ekspozycję czynników szkodliwych i posługiwał się podobną technologią wykonywania pracy, jak przy wykonywaniu typowych prac transportowych, skoro miał w sposób stały do czynienia z hałasem, wibracjami, zmiennym mikroklimatem, trudnymi warunkami terenowymi (np. nieutwardzone podłoże, teren podmokły itp.), dużym zapyleniem powietrza, jak i ze szkodliwymi substancjami, takimi jak różne środki ochrony roślin itp.

Organ rentowy argumentami przedstawionymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu I instancji. Powołanie się przez apelanta na stanowisko Sądu Najwyższego odmiennie kwalifikującego pracę traktorzysty nie może być uznane za uzasadnione z podanych wyżej przyczyn i dlatego nie znajduje akceptacji Sądu Apelacyjnego. Przyjęcie bowiem, że tylko kierowcy ciągników czy kombajnów zatrudnieni w firmach transportowych wykonywali pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także art. 2 pkt 5 oraz art. 21 i nast. ustawy o emeryturach pomostowych, wypaczałoby sens tych regulacji, ponieważ ze względu na ich specyfikację, pojazdy te wykorzystywane są do określonych dla nich czynności, w tym prac polowych, z którymi wiąże się także szereg czynności transportowych. Niewątpliwie ubezpieczony był narażony na działanie niekorzystnych dla zdrowia czynników, a świadczenie pracy w takich warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu. Wykonywanie takiej pracy gwarantuje możliwość skorzystania z przewidzianej w ustawie o emeryturach pomostowych rekompensaty stanowiącej odszkodowanie za utratę nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

W tym miejscu należy z całą mocą podkreślić, że większą szkodliwość i uciążliwość pracy wnioskodawcy w spornych okresach na stanowisku kierowcy ciągnika (traktorzysty) przy wykonywaniu prac polowych dostrzegali sami jego pracodawcy ustalając wyższe stawki wynagrodzenia za wykonywanie tych prac, a niższe stawki wynagrodzenia za wykonywanie prac typowo transportowych, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy.

W konsekwencji powyższych rozważań, za uprawnione uznać należy przyjęcie, że praca wnioskodawcy w objętych sporem okresach, ze względu na niekorzystne dla zdrowia czynniki, była pracą w szczególnych warunkach, odpowiadająca pracy wymienionej w dziale VIII, pod pozycją 3, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Trafnie zatem Sąd Okręgowy uznał, że J. S. spełnił wszystkie warunki prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.